

Doornen en Sterren

Colofon

ISBN: 978 94 6365 139 4

1e druk 2019

© 2019 Jacob Pot

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

Telefoon: 058 - 289 48 57

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Illustraties: Jacob Pot

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Doornen en Sterren

Jacob Pot

per aspera ad astra
door de doornen naar de sterren

Inhoud

Stjair	9
Over wat voorafging. . .	14
Dalerkin	17
Irkin	29
Koher	41
Tautir	61
Ardwyn	81
De Eerstelingen	115
De Verloren Eilanden	139
De Diepe Golf (Lys)	171
Berro	197
Het Nabije Kemetsec	225
Het Verre Kemetsec / Ksal	261
De Grote Wereldleegten	297
De Kring	315
En over wat daarna gebeurde	348
Aanhangsel	351

Stjair

Meest zuidelijke stad van Zeginië, het veruit grootste land van het HogeVorstendom Ardwyn. Op sommige kaarten is vermeld dat de stad in Relit ligt, maar alom wordt aangenomen dat deze streek niet geldt als een van de drieënvijftig Landen van Ardwyn; een lot dat dit landsdeel overigens deelt met Lewkadië, Uskadië, Idnicas en nog enkele andere streken in Zeginië. Luttele Frigische mijlen ten zuiden van Stjair beginnen de woestijnen van Laegerszeg, die nog verder naar het zuiden overgaan in de Prudedel, de streek die deze vlakten afgrenst van het Askelisch Gebergte. Stjair is de enige stad in het noorden van waaruit het mogelijk is - via Rebon - per reisbuis naar de Zuidelijke Landen van Kessaba en verder, naar de Nieuwe of Verre Landen van Zikiërda te reizen. Verdere bijzonderheden over deze nederzetting zijn van geen enkele betekenis.

(Bron: Grotere en - vooral - kleinere wetenswaardigheden over het HogeVorstendom Ardwyn. Navorsing K 11.224)

“Oh, ja, nog één ding,” zei Bom. “Het lijkt mijn reisbuiswerktuigbouwkundige, Piethar, het beste als u het zingen van het lied van vertrek en aankomst op u neemt.” Tot zijn ontsteltenis zag Mastik dat de Doorvorser daarbij niet alleen Laezed, maar ook hemzelf aankeek. “Samen met Onderdiender Mastik. Dat is nog beter,” voegde Bom eraan toe.

“Ik!?” kreet Laezed. “Ik ben geen reisbuis-ambtenaar!”

“Ik!?” riep Mastik. “Daar ben ik helemaal niet voor opgeleid!”

Bom zei nog wat, maar Mastik hoorde hem niet. Eigenlijk voelde hij zich gevlaid. Kennelijk zag die Doorluchtig Doorvorser uit Irkin wat in hem. Eindelijk iemand van aanzien die zijn kunde

en vaardigheden naar waarde wist te schatten. Dergelijke blijken van waardering was hij niet gewend en zeker niet van de kant van Laezed.

Gesterkt door de wetenschap dat hij lang geleden een aantal maanden in het koor van aankomende beambten van het HogeVorstendom had gezongen, zette Mastik onmiddellijk dapper het zich herhalende lied van vertrek en aankomst in. De tekst kende hij als veelvuldig gebruiker van de reisbuizen als geen ander. Hij zou die Irkinese Doorvorser en niet te vergeten zijn meerdere wat laten horen. Natuurlijk zou hij de kunsten van de geoefende reisambtenaren kunnen evenaren! Zijn eigen diepe bas klonk Mastik als muziek in de oren. Laezed keek even verast opzij naar Mastik. Toen viel hij aarzelend in. Daardoor gesterkt zette Mastik op zijn beurt nog eens aan. Het vasthouden van de slepende wijs bleek echter verrassend moeilijk. Mastik was zich hinderlijk bewust van Laezeds povere zangvaardigheden. De Opperraadgevingsdiender bracht een merkwaardig krassend geluid voort, miste ongeveer elke vierde noot, of haalde ze domweg niet. Mastik raakte van de wijs. De valse uithalen van Laezed drongen door in zijn hoofd. Zijn eigen zang verviel in een onduidelijk gebrom. Tegelijkertijd groeide zijn onzekerheid. Zou het lied van vertrek nu nog werken? Kon het nog wat worden? Onzeker ploegde hij voort. Mastik durfde geen voortijdig einde aan het lied te maken. Zeker niet in het bijzijn van Laezed, wiens stem zich krassend voortsleepte. Hij zag hoe Bom en zijn gezellen in de koker stapten, die met dertien zitplaatsen vol was. Een van de gezellen zei wat tegen Bom, maar Mastik kon niet horen wat. Nog altijd duurde het lied voort.

Na achtereenhalve minuut was het lied eindelijk afgelopen. Mastik slaakte een zucht van verlichting. Hij keek behoedzaam naar de Opperraadgevingsdiender. “Zullen we de vertrekvoorschriften maar afbreken, raadsheer?,” vroeg hij voorzichtig. “Nee!,” antwoordde Laezed. “Ik sla de gong, jij drukt op de

groene knop!” Mastik slikte. Nog nooit had enige Ardwynische ambtenaar de groene knop ingedrukt. Hij zou de eerste zijn. Een eervolle opdracht, schoot het even door zijn hoofd. De gedachte werd onmiddellijk verdrongen door een angstig voor gevoel. Al die reisambtenaren waren door de jaren heen toch niet voor niets van de groene knop afgebleven? Wat als het mis ging? Bezorgd keek hij van de raadsheer naar Bom en weer terug. Geen van beiden sloeg acht op de Onderdiender.

Mastik hoorde Bom roepen vanuit de koker: “Raadsheer Laezed, slaan die gong! Anders is het te laat!” Laezed sloeg de gong. Mastik hield zijn hand aarzelend boven de groene knop. “Drukken, raadsheer Laezed?,” vroeg hij. Bom, in de inmiddels gesloten koker, riep, nog net hoorbaar en druk gebarend: “Drukken! Nu! Anders is alles voor niets!”

“Toe,” meende Mastik Laezed te horen fluisteren. Onmiddellijk daarop zakte de raadsheer van de spanning in elkaar. Dat kwam weinig vertrouwenwekkend over. Wat moest hij nu? De in de loop van enkele eeuwen beproefde vertrekvoorschriften afbreken? Of doorzetten? Mastik koos voor het laatste. Vrezend voor het ergste drukte hij op de groene knop en zeeg op zijn beurt ineens. Om onmiddellijk weer op te schrikken. Van de weeromstuit was hij vergeten de laatste kreet te slaken! Hij had de vertrekvoorschriften geschonden! Wat zou Laezed zeggen? Wat zou het gevolg zijn voor het vertrek van de reiskoker? Gelukkig! Het gaf niet, zo te zien. Even kolkte het blauwwitte licht op. Toen was de koker verdwenen. Mastik slaakte een zucht van verlichting. Laezed scheen niets te hebben gemerkt. Was alles echt goed gegaan? Zouden de andere reisbuizen nu ook weer werken?

Op dat ogenblik klonk er een enorme knal vanuit de zuidelijke tak van de reisbuis. Ontsteld keek Mastik Laezed aan. Daar ging zijn ambtelijke loopbaan bij de DOTTR, en zijn gewilde betrekking als Eerste Onderdiender van de Opperraadgevingsdiender van het Vorstendom!

“Onderdiender Mastik, je had nooit die groene knop moeten indrukken!” riep Laezed.

“Maar het moest toch van u?,” wierp Mastik zo omzichtig mogelijk tegen.

“Niet als het tot ongelukken leidt, natuurlijk!”

“Maar hoe moet ik dat dan weten?”

De woordenwisseling werd onderbroken. Daar kwam de volgende koker uit het noorden. Klaar om verder naar het zuiden te suizen. Raadsheer Laezed joeg, geholpen door een overijverige Mastik, elf DOTRR-dienders de koker in en beiden stapten om alle plaatsen te vullen ook zelf snel in.

“Zingen, en snel een beetje!,” riep Laezed tegen de reisambtenaar. “Maar, maar...,” stamelde de reisambtenaar. “Zingen!!,” baste Mastik in navolging van zijn meerdere. “U ontvangt deze orders van de eerste raadsheer van de HogeVorst zelf. Weet u dat wel? Zingen, nu!”

Veel sneller dan de nauwgezette voorschriften aan volleerde reisambtenaren voorschreven, zong de reisambtenaar bibberig het lied van vertrek en aankomst. Al met vijf minuten was het lied gezongen, sloeg een andere reisambtenaar de gong en drukte een derde met een snelle kreet de rode knop in. Er gebeurde niets. “Druk de groene knop in!,” riep Mastik. De reisambtenaar verzamelde al zijn moed en schoof een leven van oefening om nooit en te nimmer de groene knop in te drukken moeizaam terzijde. Hij drukte op de knop. Weer gebeurde er niets. Woedend stapte Laezed uit. Na een tijdje stapte ook Mastik bezorgd uit. Was de buis vernield? Onklaar gemaakt? Opgeblazen? Wat was er niet goed gegaan? Een botsing ergens in de buis? Een ongeluk? Had hij de vertrekvoorschriften toch moeten afbreken, zoals hij had voorvoeld? Had hij een fout gemaakt omdat hij niet op het juiste ogenblik de juiste ambtelijke tegenwoordigheid van geest had gehad om ervan af te zien de groene knop in te drukken?

Aan de andere kant, misschien was die Doorvorser wel omgekomen. En die gezellen en die vrouw uit Tautir erbij. In dat ge-

val... Opperuimd staat netjes. Dan konden ze weer terug naar het goede leven in Clawinatera. Hoopvol keek Mastik in de richting van Laezed. Juist wilde hij de raadsheer er op wijzen dat ze misschien wel van de Irkinezen af waren, toen Laezed afgemeten naar hem uitviel. "Onderdiender Mastik! Wie denk je, moet de HogeVorst vertellen dat de laatste Noord-Zuid reisbuisverbinding verloren is? Ik! Juist! Kan iemand anders dat in mijn plaats doen? Nee dus! Wie zal nu die Doorvorser achterna moeten gaan om uit te vinden wat er is gebeurd? Ik! Wie zal moeten onderzoeken of sprake is van moedwillige vernieling van de buis? Ik! Wie zal Bom moeten oppakken en terechtstellen? Ik! En wie draagt verantwoordelijkheid voor deze ellendige omstandigheden?" Hij keek weer naar Mastik. Zijn mond oogde als een streep zo strak. Nog afgemetener vervolgde Laezed: "Wie zal mij derhalve vergezellen naar die vergeten zuidelijke gebieden, ver van Clawinatera, Onderdiender?" Mastik stak heel voorzichtig zijn vinger op. "Als u behoefte hebt aan mijn diensten..." begon hij, nauwelijks verstaanbaar. Maar de woede van Laezed vlamde opnieuw op. "Waarom heb je die groene knop ingedrukt? En je hebt de kreet niet geslaakt, Onderdiender!" Mastik wilde wat zeggen, maar Laezed keek zo vernietigend in zijn richting, dat hij er bij nader inzien wijselijk het zwijgen toedeed.

De Opperraadgevingdiender draaide zich woest om en nam met lange passen de vele trappen vanuit de ondergrondse vertrekhal- len naar de oppervlakte van de stad Stjair. Mastik volgde hem zwoegend.

De volgende dag vernam hij hoe de nabije toekomst er zou gaan uitzien. Een lange reis met een DOTTR-eenheid door de Midden-Rijken in zuidelijke richting. Maar niet met de buizen van verplaatsing, maar zoals dat vroeger ging. Per wagen. Over gewone wegen. Zoals stedelingen als hijzelf dat, sinds de ontdekking van de buizen, al honderden jaren niet meer hadden gedaan. Richting de Verre Landen van Zikiërda, waar volgens Laezed Bom - ergens - zou vertoeven.

Over wat voorafging...

“Kennisbewaarder Albus. Het woord is aan u!” De Opperdeken van de Fondatie keek streng van de gezel die voor haar stond, naar de gezette man die, zoals altijd, de plechtige viering zou leiden. Overeenkomstig de voorgeschreven gebruiken was hij in een lang, okerkleurig gewaad gekleed, zijn hoofd getooid met een purperkleurige platte muts. Hij schraapte zijn keel en sprak met een diepe basstem: “Vrouwe Juirmaelle, ik dank u.”

Nogmaals kuchte hij even en riep toen door de zaal: “Is gezel Bomallin Zehaster Rigus aanwezig?”

“Kennisbewaarder van Dalerkin. Ik ben aanwezig!” antwoordde de gezel. De overige leden van de Fondatie voor Navorsing en Doorvorsing van Dalerkin keken hem aan. Een tengere donkere man stond voor hen. Zwierig gekleed. Al te zwierig, naar hun smaak. Alsof hij al Doorluchtig Doorvorser was. Dat moest nog maar blijken.

“Is de Keurder aanwezig?” vroeg de Kennisbewaarder.

“Kennisbewaarder, ik ben aanwezig,” antwoordde een gebogen boven zijn papieren staande man. Als lid van de Fondatie droeg ook hij een okerkleurig gewaad versierd met stiksels van zee-langnekken en zwanen, maar dan met een vermiljoenkleurige, platte muts.

“Keurder, u hebt verklaard kennis te hebben genomen van de onderzoeken en beschouwingen van deze gezel. Tot welke gevolgtrekkingen leiden uw keuringen?” vroeg de Kennisbewaarder.

“Kennisbewaarder. De onderzoeken en beschouwingen van gezel Bomallin zijn weinig opmerkelijk, maar ze voldoen ternauwernood. Zijn onderzoek is gewijd aan de overeenkomsten en verschillen tussen het gekwaak van de kikker en het gekwaak van de eend. Verhelderende inzichten komen in de beschouwingen naar aanleiding daarvan hooguit spaarzaam aan de orde.

Al is de verdiepingsbijlage betreffende de hevigheid en heftigheid van het gekwaak van de vrouwen op de markt van Dalerkin bepaald boeiend. Net zoals de vraag die de gezelschap zich stelt of eveneens van gekwaak kan worden gesproken in het geval het voltallige Regentschap van Irkin in beraad bijeenkomt. Het antwoord wordt helaas in het midden gelaten. Al met al is het werkstuk in elk geval oorspronkelijk. Een andere zaak is of Bomallin de komende maanden voldoende gezellen weet te werven om te kunnen blijven voldoen aan alle vereisten. Deze vraag moet echter voor nu terzijde worden geschoven. Dat zal in zijn eerste jaar moeten blijken. Ik kom voor nu tot deze gevolgtrekking. Er zijn onvoldoende redenen om gezelschap Bomallin het Doorluchtig Doorvorserschap te onthouden.”

Het was de zuinigst denkbare waardering. De tengere, donkere gezelschap leunde niettemin ontspannen achterover. Hij had de laatste jaren weinig tijd op de Fondatie doorgebracht. Liever had hij zich – de misprijzende blikken van zijn medegezelschap en zijn leermeesters ten spijt - bezig gehouden met het aanleren van gevechtsvaardigheden en loopoefeningen. Bezigheden die algemeen als van weinig nut zijnde werden gezien binnen het Genootschap. Niettemin, hij wist dat hij naar de letter aan al de vereisten die de Fondatie stelde aan aankomend Doorluchtig Doorvorsers had voldaan en dit had verenigd met het verrichten van zo min mogelijk inspanningen. Het was echter wel zo prettig om bevestigd te krijgen.

“Kunnen wij overgaan tot de inhuldiging?,” vroeg de Kennisbewaarder.

“Ja!,” prevelde Bom, zoals Bomallin Zehaster Rigus doorgaans korthedshalve werd genoemd.

“Ja,” antwoordde de Keurder. Het was niet anders. De onderzoeken en beschouwingen van Bom voldeden. De Fondatie kon niet anders dan Bom de versierselen die bij het ambt behoorden toekennen en hem opnemen in hun gilde, het Genootschap van

Doorluchtig Doorvorsers. De Kennisbewaarder stond op. Ook Bom stond op en schreed zo waardig mogelijk naar voren, hetgeen hem in de ogen van de Fondatieleden met mate lukte. Hij stak zijn hand uit naar de Kennisbewaarder. Deze nam de hand met tegenzin aan. Na een wel heel korte toespraak overhandigde de Kennisbewaarder hem de versierselen van het ambt van Doorluchtig Doorvorser. Een ingewikkeld in elkaar gevlochten keten, waarin de letters D.D. - de aanspreekvorm die Bom voortaan zou mogen bezigen - op sierlijke wijze waren opgenomen. Een kleurige sjerp met de tinten oker, purper en vermiljoen, de kleuren van Irkin. En gewoontegetrouw, een afschrift van de allereerste navorsing die ooit in Dalerkin en daarmee in heel Irkin was verricht: de beroemde 'Verhandeling betreffende de Prediker Ches en de Oorsprong van het Land'.

D.D. Bomallin nam de versierselen en het afschrift minzaam in ontvangst en schreed, andermaal zo waardig mogelijk, naar de uitgang van de Fondatiezaal.

De Opperdeken keek hem na. Haar blik was gefronst.

Dalerkin

57° NB;107° OL

Alle kennis die de Doorvorsers van Irkin in de loop van lange eeuwen hebben bijeengegaard, wordt bewaard in de reus-achtige Zalen van Navorsing in Dalerkin, de hoofdstad en oorsprong van het rijk. De hoeder daarvan is de Fondatie voor Navorsing en Doorvorsing. Als om het gewicht van de Fondatie aan te geven ten opzichte van het Regentschap, telt dit genootschap zelfs zesendertig leden of, zoals de Irkinezen zeggen, driemaal twaalf. Alleen daar is het mogelijk te worden opgeleid tot de staat waarnaar elke Fondatiegezel streeft: die van Doorluchtig Doorvorser.

De zucht naar kennis heeft Irkinezen in de jaren voor de Opdroging over vrijwel de gehele wereld gebracht en overal waar zij kwamen, schreven zij hun waarnemingen op en namen deze mee naar de Zalen van Navorsing. Zozeer was hun kennis befaamd dat de Doorvorsers op hun verre reizen niet zelden meemaakten dat de vreemde volkeren die zij ontmoetten hen voor Wachters van Albura hielden; een benaming die vermoedelijk duidt op de Afgedaalden, over wie overal ter wereld wel verhalen de ronde doen, ofschoon nimmer is vastgesteld dat zij daadwerkelijk hebben bestaan. In die tijd bevoeren Irkinezen alle wereldzeeën, vestigden steunpunten op verre kusten en veroverden grote gebieden, zoals het toenmalige eiland Igendalu en het westen van Kandrufis. Dit zijn de Donkere Jaren, want het land was dan wel machtiger dan ooit tevoren of daarna, maar deze macht werd niet altijd ten goede gebruikt en vele volken leden daaronder. Indien Irkinezen al doorvorsingen uit deze gewelddadige tijd tot zich nemen, wat niet veel meer gebeurt, komt het hen voor alsof zij lezen over de verrichtingen van een ander volk en dat eens te meer, voor zover zij daaruit vernemen dat juist zij de Afgedaalden uit hun

rijk en de landen ten zuiden daarvan verdreven zouden hebben. De meeste Doorvorsers ontkennen echter het bestaan van de Afgedaalden en bestempelen alleen al om die reden dergelijke verhalen tot verdichtsels.

In de jaren na de Opdroging veranderde de opvatting over het nut van navorsingsreizen. De gedachte vatte post dat alle beschikbare kennis reeds was verzameld. Ware verdieping van de geest, zo leerde de school van Gravidemper, een van de roemruchtste Doorluchtig Doorvorsers ooit, was pas echt te vinden bij een gedurige, levenslange navorsing van de navorsingen die al waren geschreven.

*(Bron: Dalerkin en Irkin. De eerste duizend jaar.
Navorsing I.77.891)*

Twaalf maanden later rende Bom in een straffe pas terug naar de oude stad op weg naar de Sluispoort, die de singel rondom het ommuurde stadshart afsloot van de brede en af en toe onstuimige Uinacre. Hij had bijna een van zijn vertrouwde looprondes in de groene omgeving net voorbij de buitenwijken van Dalerkin voltooid. Het was druk op de aanvoerwegen naar de binnenstad en hij moest zijn snelheid matigen. Herhaaldelijk diende hij op het laatste ogenblik uit te wijken om te voorkomen tegen andere mensen aan te botsen. Bijna bij de Sluispoort aangekomen liep een man in stevige pas op hem toe. Bom sprong opzij. Ongelukkig genoeg deed de man hetzelfde. Een botsing viel niet te vermijden. Bom bleef staan. De man was gekleed in het oker, vermiljoen en purper van de Fondatiewachters. Opmerkelijk. Fondatiewachters waren zelden te zien buiten het gebouwenstelsel van het Genootschap. Bom bood zijn verontschuldigen aan en wilde verder lopen, maar de man greep zijn pols vast om hem tegen te houden. Voor Bom erbij nadacht, handelde hij al.

Hij gaf een lage trap op de knie van zijn belager, draaide zijn eigen pols vrij, greep pols en elleboog van de wachter, stapte om de eigen as en zwiepte hem naar de grond, waar hij met een lelijke schuiver terecht kwam.

Bom staarde naar de wachter, die aan zijn voeten op straat lag. Wat had hij gedaan? Een Fondatiewachter uitgeschakeld! Maar die had op zijn beurt Bom belaagd. Waarom? Was de wachter kwaad over de botsing? Maar het leek erop of hij die juist met opzet had uitgelokt. Waarom? En waarom middenin de stad? Met al die mensen om hen heen?

Hij haalde zijn schouders op. Met toch een gevoel van tevredenheid. Een Fondatiewachter naar de grond werken was geen kleinigheid. Het waren ge oefende vechters. Maar hij, Bomallin Zehaster Rigus, Doorluchtig Doorvorser, had het gedaan!

Nog nahijgend keek Bom om zich heen. De wachter probeerde weer op te krabbelen. Kennelijk had hij zijn val redelijk doorstaan. Bom besloot het lot niet te tarten en liep snel door, zo hard als hij in de gegeven omstandigheden kon rennen. Wat was er aan de hand? Hij had nog nooit in zijn leven een overval meege maakt. Nu werd hij belaagd door een Fondatiewachter! Met welk doel? Nog eens keek hij om zich heen. Zou hij hem achterna komen?

Een eind verderop, dichtbij de singel die de binnenring van de oude stad van Dalerkin omstroomde, hield hij zijn pas even in, vlakbij een van de opgravingen die vele jaren geleden waren uitgevoerd in een vergeefse zoektocht naar de reisbuizen die in Ardwyn wel, maar in Irkin en Koher nimmer waren gevonden. Aan de overkant van de singel lonkte de Wagenpoort. Niet ver daarvandaan stond zijn huis.

Hij keek weer achterom en zag de Fondatiewachter de hoek om komen. Hij werd inderdaad achtervolgd. Bom liep over de brug om de Wagenpoort binnen te gaan. Geen goede beslissing! Een tweede wachter, ook in het vermiljoen, oker en purper gekleed, liep vanuit de poort op hem af. Bom deinsde terug. De wach-